

ТОШКЕНТ ШАҲАР
МАҲАЛЛАЛАР
ИШИНИ
МУВОФИҚЛАШТИРИШ
КЕНГАШИННИНГ
РЎЗНОМАСИ.
Хар ойда иккى марта
чиқади.
«Тошкент оқшомис»
кашири.

Махалла

1991 ЙИЛ, 31 ОКТАБРЬ
№ 21 (56).

«ЎЗБЕКИСТОН ЖУМҲУРИЯТИ МУСТАҚИЛЛИГИ»

ЮНУСОБОД даҳасининг 15-мавзесидаги кўп қаватли уйларда истиқомат қилувчиларни бирлаштирувчи маҳалла «Ўзбекистон жумҳурияти мустақиллиги» номи билан юритила бошланди. Ушбу маҳалла фаолиятига назар ташлар эканмиз, дастлаб унинг раиси — Ўзбекистон халқлари тарихи музейининг катта иммий ходими, ишбилиармон, ташаббускор инсон Эганиазар ака Қодиров ҳақида илик фикрлар билдиргимиз келади. Негаки, у киши раис бўлдилару, бу ерда ишлар жонланниб кетди.

Мавжуд 84 та кўп қаватли уйда, 4172 оила яшайдиган маҳаллада турли катталикдаги 6 та чойхона ташкил этилди. Тўй-маросимларни ўтказдиган усти ёник, атрофи ўралган 6 та шайлон курildi. Бу ерда яшовчи турли миллат вакиллари бир-бирларининг маросимларида қатнашмоқдалар.

Маҳаллада 23 нафар ёлғиз яшовчи киши бор. Улардан тез-тез хабар олиниб, маънавий ва моддий маддат кўрсатилиб турилади. Ўзгалар ёрдамига мухтоб бўлган ёлғиз кишилардан рус аёли ва ленинбодлик Акром ота қаёз қилганларида уларни қўмиш маъракасидан то 20 кунигача маҳалла аҳли ўтказди.

Маҳаллада депутатлар ёрдамидан ҳам унумли фойдаланилмоқда. Масалан, Иттифоқ ҳалқ депутатлари — Муҳаммад Содик Муҳаммад Юсуф ўғли (муфти) ва Акром Эргашев, Ўзбекистон халқ депутати Салим Пўлатов, Тошкент шаҳар Кенгашининг депутати Мавруда Эргашевалар билан тез-тез учрашувлар ўтказилиди. Экилган турли мевали кўчатлардан 370 тути яхши кўкариб кетди. Бу ерда болалар спорт-соғломаштириш майдончasi ташкил қилинди. Бекатлар курildi. «Маърифат» уйи очилди. Унда 7 ва 12-шифохоналар шифокорлари маҳалла хотин-қизларини қабул қилмоқдалар. Ҳукук-тартибот хотимлари билан учрашувлар бўлиб турди. Ҳар чорсанба куни хотин-қизлар Кенгашининг раиси, 265-мактаб директори Гулнора Аҳмедова раҳбарлигida маҳалла хотин-қизлари муаммолари мухокама қилиб борилади.

Маҳаллада кейинги бир йил ичida жинои ишлар, кўйди-чиқдилар, оиласи келишмовчиликлар кескин камайди. Тўй ва маросимлар ихчам ҳамда осойишталик билан ўтказилияти.

Ҳа, маҳаллада қилинаётган ишлар кўлами кенг. Бу ишларни амалга оширишда комитет раиси ва Оловиддин бобо Нажмиддинов, Сайдвали бобо Ганиев, Назир ака Умаров, Қумри опа Абдуллаева сингари кўплаб фаоллар фидойилик намуналарини кўрсатишмоқда.

Яқинда алоқа электротехника олийгоҳи залida маҳалла аҳлининг йигилиши бўлиб ўти. Унда жумҳурият ва пойтахт шаҳар депутатларидан бир гурухининг Ўзбекистон Республикаси фуқароларига «Камтарлик — камол» сарлавҳали очиқ хати атрофлича мухокама этилди ҳамда тўй-маросимларни ичкиликсиз ўтказиш хусусида фикр-мулоҳазалар билдирилди.

Маҳалла чойхонасида Ўрта Осиё ва Қозогистон республикалари диний бошқармасининг раиси, Иттифоқ ҳалқ депутати Муҳаммад Содик Муҳаммад Юсуф билан бўлиб ўтган учрашуда муфти ҳазратлари ётиқод масалаларига тўхтадилар, маҳаллага поёндоz, ёлғиз яшовчи, шунингдек ногирон ва бечораҳол турмуш кечиривчи кишиларга 1500 сўм ёрдам пули улашдилар.

Сайдулла СУЛТОНОВ.

Бу киши—биздан

ДОИМО ҲАМНАФАС

СОБИР Раҳимов районининг «Октябрь 40 йиллиги» маҳалласида обрў топган фуқаролар кўпчиликни ташкил қилди. Шулар орасида Зоир Раймов ҳам бор. Тошкент чинни заводида узоқ йиллар мобайнида самарали тер тўкиб, эндиликда қариллик гаштини сурэйтган Зоир ака маҳалла қувонч ва ташвишлари билан доимо ҳамнафас.

Янги тўйбоши дастлаб асосий ётиборни тўй ва маъракаларни ихчам ўтказишга қаратди. Натижада ортиқча ҳаражатлар, қўшини маҳаллаларга даста-даста тақлиф ҳатлари тарқатишга чек қўйилди. Тўй кенгаши қарорида тўй-маросимларни ўтказишда ўзбошимчаликка йўл қўйган кишиларга маҳалла жамоасининг идиш-товоригидан фойдаланишини тақиқлаш ҳам ўз ифодасини топган. Бундай фойдали усул ва тадбирларни кенг тарғиб этишда Фофур Дўсматов, Жўра Тўлаганов, Зокир Олимов, Тоҳир Шарипов каби маҳалла фаоллари ташабbus кўрсатмоқдалар.

Ҳа, Зоир ака ўзининг ташабbusкорлиги, энг асосийси, ўз манфаатидан ҳалқ манфаатини устун қўяёттани учун ҳам маҳалладошлари орасида обрў-ётибор топаяти. 8 фарзанди-ю, бир-биридан ширин 12 нафар неварасига ИНСОНИИЛИКнинг нозик сирларидан сабоқ бераяти.

Фаттоҳ АБДУРАҲИМОВ.

БИР пиёла чой. Бир қарандо оддий бўлган ана шу жумлани қиёмига келтириб роса таърифлаш мумкин. Бир пиёла чой — бу меҳмон иззати, мезбон давлати, қиши чилласи жон роҳатию сараторн оғизи ташналик малҳами, дастурхон кўрки, ҳаёт учун зарур дори-дармонлар кони, кўйингни, айтаверсак гап кўп. Ҳар куни истеъмол қилинсада, сира кўнгилга тегмайдиган бу хушхўр ичимликнинг кундалик ҳаётимизда мен ётибор қилмаган яна бир вазифаси бор экан. Мен буни пойтактимизнинг Файзула Хўжаевномидаги маҳалланинг сўлим чойхонасида кексалар даврасида бўлганимда англадим.

Кечки пайт бу ерга йигилган маҳалла оқсоқоллари орасида гурунг қизигандан қизиши, чойхўрлик авжига чиқади.

Тошпўлат, иним адашмасам кенжек ўғлинг юк кўтарувчи машинани бошқаради, — дейди Самир ота илтимос оҳангиди. — Кўчамиздаги оғиб турган эски симёғочни олиб кетсин, барака топгур, тўсатдан кимнидир устига қулаги кетишиндан қўрқаман.

Тошпўлат ошпаз «маъқул» дегандек боз ирғайди. Ҳа, қари билганини пари билмас дегандарни шу. Уша кўчадан неча марта ўтган бўлсам-да, қалтис турган симёғочга ётибор қилмаган эканман. Ачич, чой кундаклик мөннатдан толиқкан инсонлар ҳордигини чиқарив, юзларидан ҳаётдан мамнунлик аломатларини ўйотади.

— Мўмин ақадан дарак борми, кўринмай қолдилар!

— Салтоблари йўқ, бел оғриғи тутиб қолиди.

— Ие, ана холос. Неча бор уқтиридим унга қариган чоғингда қўлингга кетмон олма деб, айтганини қилмади занғар. Эртага бир адабини бериб қўй.

МИНГ ИККИНЧИ ХИСЛАТ

Қарабисизки, эртадан бошлаб Мўмин аканинг хона-дони ҳол сўровчиларга тўлиб кетади, кимдир иссиқ оқкат, кимдир ўзи синаб кўрган дориларни олиб чиқан.

Чой устида бўлаётган сұхбат мавзуи маҳалла фуқароси Исломи аканинг хона-донида бўладиган тўй муносабати билан бериладиган наҳорги ош маросимига кўчади.

Биз ҳиёя қилган чойхона Файзула Хўжаев маҳалласининг фуқароси Абдулқосим Тўйчиев томонидан барпо этилган. Ҳалқимиз маданий меросини асрлардан асрларга ўтиб боришида ўз фўқасини тутиб бераётган холис инсонлар борлиги учун, улар менсуб бўлган ҳалқ фарзанди эканлигини учун тақдирга шукроналар айтгим келади. Чойхоналар ҳақида кўпчиликдан эшитган бўлар-бўлмас гаплардан чиқарган хуносам

тумандек тарқаб кетса-да, гапларда бир жумбоқ ечилмай қолади. Ундан тезроқ қутилиш мақсадида чеҳраси донишмандлигидан дарак бериб турган мўътабар қарияни саволга тураман:

— Отахон, чойхона деганда ҳар кин ҳар хил фикрга боради: кимдир уни ишротхона деса, кимдир гийбатнинг уяси дейди. Лекин бу ерда...

— Ўслим, — нима демокчи бўлганимни тушунган отахон гапимини бўлди. — Элга кўшилмайдиган, бирорнинг дарди билан бир чақалик иши йўқ кимсаларнинг гапи бу. Чойхоналар азал-азалдан инсонларнинг ўзаро яқинлашуви био-бирининг ҳолидан хабардло бўлиб туриши, оғирини қилиши учун хизмат қилиб келган.

Дарҳақиқат, одамлар чойхонага чой ичиш учунгина келмайдилар, балки маддий эмас, биринчи навбатда маънавий эҳтиёжини қондириш учун, уларни бир-бирига оҳан-рабодек тортиб турвчи меҳр кучи тифайли келадилар. Инсоннинг юзи иссиқ бўлади, деганлари ҳам шундан бўлса керак.

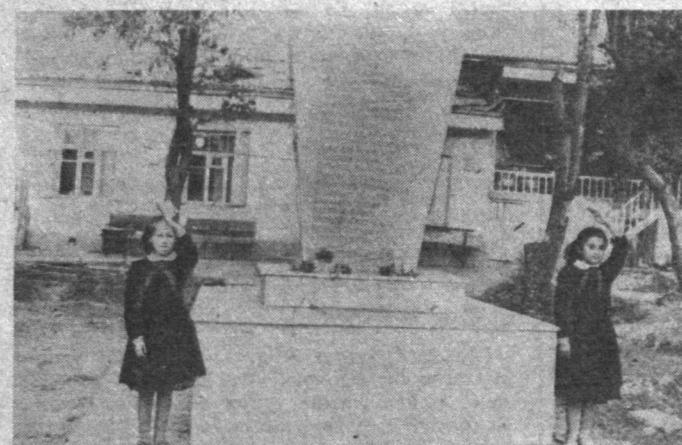
Бир дам ҳаёлга толған ҳадлиги отахон менга юзланади:

— Яна ким билади дейсан, ўслим, чойхонадан кўнгли совиганларнинг ҳам гапларида жон бордир. Ахир гуруч курмаксиз бўлмайди.

Чойнинг минг бир хислати бор, дейишади. Мен учун бир дунё сабоқ бўлган бир дамлик гурунг, қолаверса, отахоннинг сўзлари, бир қарандо оддигина ичимликнинг минг иккинчи хислатини англатди.

Абдулла АБДУРАҲМОНОВ.

«ЧИҒАТОЙ ДАРБОЗА» ДЕБ АТАШДИ

СОБИР Раҳимов районида турли номлар билан аталаувчи 56 тадан ортиқ маҳалла бор. Ана шулардан бири яқинда ташкил топган «Чигатой дарбоза» маҳалласидир. «Янги турмуш» маҳалласи ҳудудий жиҳатдан катта бўлиб, аҳолиси ҳам кўп эди. Ана шунинг учун ҳам маҳалла иккита бўлинди. «Янги турмуш» маҳалласи раислигига Нигматилла Зоҳидов сайданди. Янги маҳаллага тарихий ном — «Чигатой дарбоза» номи берилди. Чунки бу маҳалла эшик Чигатой, ҳозирги Форобий кўчасидан жойлашган. Маҳалла идораси ҳам Чигатой дарвозасига яқин жойда. Маҳаллада 368 хонадоц, 4 мингта яқин аҳоли бор. Комитет раиси Тўхтамурод ака Нажимов ширинсукан, дилкаш, жонкуяр ва ишбилиармон разбари.

Унинг ва фаолларнинг раҳбарлигига қатор бунёдкорлик ишлари олиб борилмоқда. Жумладан, Улуғ Ватан урушига кетиб, бедарак йўқолганлар хотирасини абадийлаштириш мақсадида

Хайдар Ҳамидов, Абдулла Ризоев, Ҳалқиришчиликнига оғизиб келади. Ҳалқиришчиликнига оғизиб келади. Ҳалқиришчиликнига оғизиб келади.

Абдулла ТОЛИПОВ, меҳнат фахрийси.

СУРАТЛАРДА: яқинда ташкил топган «Чигатой дарбоза» маҳалласида.

УРУШ. Ҳа, унинг номини одамлар бекорга лаънатлаб тилга олишмайди. Ахир у кишилар бошига не-не кулфатлар солмади, дейсиз. Вайронага айланган шаҳарлар, қишлоқлар, хонадонлар, юм-юм йиглаб, дод-фарёд соглани оналару етимесирлар... Эх-хе, буларни унтиб бўларканми? Айниқса, ҳар бир дақиқада ажал билан рўбарў бўлишган марду майдонларимиз кўрган-кечигранларини тинглаб адогига этиб бўлмайди...

Биз ҳикоя қилмоқчи бўлаётган саксон саккиз ёшли отахон — Улуғ Ватан уруши иккинчи тоифа ногирони Абдусамад бобо Тўлаганов мудхиш уруш бошланганида Тошкент вилоятидаги Калинин районининг «Қизил Учтепа» жамоа хўжалигига пахтаник бригадасига бошчиллик қилиб, ҳосилдорликни ошириш омиллари хусусида изланмоқда эди.

— дейди отахон чукур хўрсиниб. — Муваффакиятли ўтган операцияларда майданниб эт ичига битишиб кетган сук бўлакчаларидан битта-иккитасини топиб олишади. Операция муваффакиятсиз чиқса, азобини тортганинг қолади. Этни ковлаб-ковлаб «тополмадик» деб, тикиб кўйишади. Мана, тўрт йилдирки, шу оёғим умуман ҳаракатдан қолди, жонсиз. Битта қулогим анча-мунча эшитарди, эндилликда у ҳам яхши эшитмаяпти. Мени юришдан ва эшитишдан маҳрум эттан бу мудхиш урушнинг номи ўчин! Инсоният борки, у ҳеч қачон уруш кўрмасин!

ҲАЁТ. У нақадар гўзал ва тотли, нақадар инжиқ ва мураккаб. Унинг қай бир сўклиғининг рўшинонликка, қай бирининг эса мубталоликка етаклашини олдиндан билиш қийин. 1962 йили ҳаёт Абдусамад отага яна бир карра шафқатсизлик қилди.

Пиру бадавлатлар

«КИМГАДИР НАФИМ ТЕГСА»

— Менинг ўрним фронтда, — деди ўшандада у умр йўлдоши Марҳамат олага. — Фашистлар жонажон Ватанимиз тупроғини тояташтаётган экан, қўй қовуштириб ўтира олмайман! Үн иккى мучалим бут экан, ҳамортларимга мададкор бўлмоғим шарт!

Ҳали ҳарбий комиссарликдан чақириқ қозоги келмаганингидан воказиф бўлсада, Абдусамад аканинг рўтига хотини ҳарши чиқа олмади. Кўзига ёш олиб, ой бориб, омон қайтиңг, деб дуо қилди. Негаки, у эрининг ўйнлигига тутган ишини албатта қилишини билар, қолаверса, айнан шу тобда бошқача бўлиши мумкин эмаслигини яхши тушунётган эди.

...Кўнгиллilar сафида фронтга жўнаган Абдусамад aka Курск, Псков, Киев сингари катор шаҳар ва қишлоқларни фашистлардан озод этиш учун бўлган шиддатли олишувларда, қарши ҳужумларда уни кузаттаётib, отасининг: «Ўғлим, мен ботир, матонатли ўғлон, муносиб фарзанд тарбиялаганинг ишонаман...» — деган сўзларини доим эслади. Ота ўйтлари эса унга мадад бағишлади.

120 миллиметри тўп наводчиги (ишонга олувчиси) А. Тўлаганов жангю жадалларда қанчадан-қанча куролдош дўстларидан айрилди. Улар учун немис газандаларидан ўч олди — юзлаб фашистни ертишлатди, ДЗОТлари, ўқ-дори ортилган машиналари ю танкларининг қанча-қанчасининг кулини кўкка совурди. Бирок, ўзи ҳам уч марта яраланди, ҳар гал дала госпиталларидан даволаниб, яна сафга турди. Афусуси, тўртинчи жароҳатдан кейин у сафга қайтолмади.

ИНСОН. Унга «ҳазрати инсон» дейишди, бекизз эмас. Ахир у ўзининг қисса умри мобайнида не-не машақатларни, азоб-укубатларни бошдан кечирмайди, дейсиз. Инсон бошининг «тошдан ҳам қаттиқ», деб таърифланишининг боиси ана шунда бўлса, ажаб эмас. Мудхиш уруш туфайли ётти ухлаб тушига кирмаган азобларига тирифтор бўлган собиқ жангчи ҳар гал операция столига ётар экан «Эй худо, бу қийноқларинг қайси гуноҳим учун...» дейнола қиларди.

— Ҳеч ким мен каби азоб тортмасин,

Оила соҳибаси — 9 нафар фарзандни дунёга келтирган Марҳамат хола оламдан кўз юнди. (Онаизорга катта қизи — Маммурахоннинг никоҳ тўйини кўриш насиб этди, холос). Суянган «стонидан ажраб қолган Абдусамад ота ўшандада қаттиқ изтироб чекди. «Нима қилсан экан? — ўйлади у. — Яна тўртта ўғил ва тўртта қизни ўй-жойли, қилиш ёлғиз ўзимнинг кўлиминдан келармикан? ...» Бирок, меҳнатда чиниқан, оловли йиллар синовидан ўтган отахон тушкунликка тушмади, тақдирнинг бу аччиқ синовига ҳам дош берди. Фарзандларига ҳам оталик, ҳам оналик қилди. Уларни оқ ювиб, оқ таради, жамиятимизга муносиб инсонлар қилиб тарбиялаб, вояга етказди.

Хозирги кунда Абдусамад бобо ўғил-қизларининг барчasi тўй-жойли бўлишиб, ҳали хўжалигининг турли соҳаларида фидокорона меҳнат қилишгаётпи: Маммура билан Мастира — боғчада тарбиячи, Махмуда — тикувчи, Мўмин, Рашид, Холмат ва Матлубалар — иччи, Воҳид шофёр, Ваҳоб эса иччи ишлар хизматиди. Фарзандлар, эллиқдан ортиқ невараю чеваралар ота ўйига йигилганларида хонадон файзига янада файз қўшилади, уларнинг ўйин-кулгуси катта бир тўйини акс этиради.

Абдусамад ота қўлидан келганича кимгadir нафим тегса, деб ўйлайдиганлар тоғасидан. Шу туфайли ҳам у ўзининг ногиронлигига қарамасдан, узоқ йиллар давомида ўзи истиқомат қиладиган Учтепа маҳалласи отахонлар Кенгашига раислик қилди. Шу ерда болалар боғчаси бунёд этиш масаласи бўйича кўп идораларга борди. Маҳалла аҳлига боз бўлиб, ҳашарлар ташкил этди...

Дарвозасига: «Бу уйда Улуғ Ватан уруши ногирони истиқомат қилади» деб ёзиб қўйилган Акмал Икромов районининг «Маҳорат» кўчасидаги 125-ўйда яшаттган пиру бадавлат Абдусамад бобо хонадонига катта-ю ёш маҳалла аҳли ҳавас билан қарайди. Оила аъзоларининг тутув ва ҳамжиҳатликларидан баҳра олишиб, уларга ўхшагилари келади.

Худойназар ЖУМАНАЗАРОВ.

Хукуқшунос бурчаги

МАРҲАМАТ, СЎРАИВЕРИНГ

Б. ЖУРАЕВ: Айтингчи, эр-хотин бирга турмуш қилган давларидаги ортирилган мол-мулк, улар ажрашсалар қандай тартиба бўлинади? Ҳади ёки мерос тариқасида олинган моллар кимни кўлиши керак?

ЖАВОБ: «Ўзбекистон никоҳ ва оила мажмуаси»да эр-хотиннинг бирга яшаган пайтда ортирилган мулклари уларнинг умумий мулки ҳисобланниши, уй-рўзгор ишларни юритиши, болалар тарбияси билан банд бўлганини тутуфайли ёки боша узрли сабабларга кўра аёл (ёки эр) ишламаган ва маош олмаган бўлса ҳам уларнинг бабаробар мулкий ҳукуқда эга бўлиши айтилган.

Биргаликдаги турмуш даврида олинган мулк эр ёки хотинни кўлишидан қатти назар, у ҳар иккогина тегишили ҳисобланади. Эр-хотиннинг никоҳга қадар ўзларига тегишили бўлган мулки, шунингдек, никоҳ даврида ҳади ёки мерос тариқасида олинган мулклари ҳар бирининг ўзиники бўлади.

Агар ўзаро келишиш ўйли билан мол-мулк бўлиш масаласи ҳал қилинмаган бўлса, у ҳолда район (шаҳар) ҳалқ судига даъво аризаси билан мурожаат қилиниши керак.

Абдужалил ҲАСАНОВ,
хукуқшунос.

Ечимини кутаётган муаммолар

ГЎЗАЛ, ЧИРОЙЛИ, АММО...

ПОИТАХТНИНГ энг гўзали, сулув жойларидан бирни — Анҳор ва Кайковус сувирмоқлари оралигига жойлашган маҳалламида тўй-маърракаларни миллий удумларни ҳисобга олган ҳолда ўтказаяпмиз. Маҳалла раиси Йўлдошхўжа ака Кодиров барча тўй-маросимларга бош-қошиб бўлиб туради. У кишининг ва фаолларимизнинг саъй-ҳаракати туфайли шаҳримизда бозорнинг маҳалламиз тўлиқ телефонлаштирилган, десам муболага бўлмайди. Кўчаларимиз саранижом-саришта, чиройли ва озода. Ёшларимиз ҳам эсли-ҳушли. Ўтказилаётган тадбирларда доимо бел борлаб хизмат қилишади.

Минг афсуски, шундай файзли маҳалламида айрим нуқсонлар ҳам бор. Маҳалла ёндан Кайковус ариқ оқади. Агарда, ариқ ичига бир назар ташласангиз, жуда хафа бўлиб кетасиз. Чунки, ариқ ичиди машина гиддраги дейсизми, ҳар хил темир-терсан дейсизми, дарахт илдизлари, турли чиқинидилар, хуллас одамдан ташҳари ҳамма нарсани учратиш мумкин. Кайковус тозаланмас экан, ёз келгач кўнгилсиз воқеалар содир бўлиши мумкин.

Биринчидан, бу турли чиқитлар сув тозалигини, экологияни бузиб, бирор хавфли касаллик чиқариши мумкин. Иккичидан, ёз келиб кунлар исини билан, биз канталар хоҳлаймизми ёки йўқми фарзандларимиз шу ариқда чўмилга бошлайди. Чўмиламан деб калла ташлаган болалар, ҳалиги сув остидаги темир-терсанка урилиб, кўнгилсиз воқеа содир бўлмайди деб, ким кафолат бера олади?

Яна бир муаммоларни ўзиши, Усмон Юсупов ва Баҳор қўчалари кесишган жойда светофор, Усмон Юсупов кўчасидаги пойабзал дўкони ёнда пиёдалар ўтиш белгиси кўйилса. Сабаби фарзандларимиз машиналар сердатнов пайтида кўчаларни кесиб ўтиб, 10 ва 43-мактабларга ўқишига борадилар. Шу пайтагча бу жойларда бир неча марта кўнгилсиз воқеалар содир бўлган.

Шубҳасиз, юқоридаги муаммоларимиз тезроқ ҳал этилса, кўплад кўнгилсиз воқеаларнинг олдини олган бўламиз.

Норқўзи ЭРГАШЕВ,
Октябрь районининг «Известия» маҳалласи.

ҚУШНИ ҳақида гап кетганида дарров «Ўзқидаги қариндошдан яқиндаги қўшни яхши», деган мақол эсимизга тушади. Чунки оғир кунимизда ҳам, кувончили дамларимизда ҳам қўшнимиз ҳамдард, ҳамфир бўлади. Қўшиларининг доимо бир-бирига иши тушиб туради, ҳожатини чиқаради. Аммо шундай қўшилар ҳам борки, улар ўзарига тўй-бўлшиларига қарамай, уй-рўзгор анжомларини ҳадеб сўраб келаверадилар. Бирда қайтаришса, бирда қайтаришади. Гоҳида эса бузиб ёки синдириб олиб келишади. Мен ана шундай қўшилар ҳақида бир оғир билдирамоқчиман.

Ингрима йиллик бир қўшним бор. Оила бошлиғи-ю соҳибаси, ўғил-қизлари шундай кимматбахо кийимлар кийб юришади, кўччилик уларга ўхшаб кийиниши орзу қилишади. Уйлари ҳам данғиллама, «Жигули» машиналари бор. Лекин болта ёки теша, кетмон ёки белкурак каби уй-хўжаликда аскотадиган асбоб-анжомлари йўқ.

Бу нола— кимга ҳавола

ҚўШНИМ ЭШИК ҚОҚДИ

— Токларни кесмоқчи эдик, қайчингизни бериб туринг, — деда кириб келди шу қўшним куз кунларининг бирида. Қўшничилик, ток қайчини бериб юбордим. «Эртага қайтариб берам», — деган қайчини қайтариб бермади. Биз эса ундан сўраши эп кўрмай юравердик. Ерларни чопиб бўлгач, кетмонни яхшилаб ювиб, артиб, занглашасин деб молаб келгуси баҳорга энди тахт қилиб қўювдим. Ҳалиги қўшним кетмон сўраб келиб қолса бўладими. Асабларим шунақанги таранглашдик, шундай бўлсада ҳафа бўлмасин деб кетмонни бердим. Шу-шу ток қайчи ҳам, кетмон ҳам «кулон-ушлаб» кетди.

Яна бир хил қўшилар борки аулат ташлаб келишга аравачангизни олади-да, ифлос ҳолатда қайтариб беради. Аррани тишини тошга (темирга) уриб, кетмонни ўзини қайтариб олиб келишади. Ваҳоланки, ота-боболаримиз «кўни-қўшиларидан» олдинга олдини олган бўлса ундан ҳам яхшилаб қайтар, деб насиҳат қилишган. Биз ҳам шунга амал қилиб яшасак қўшничилигимиз, ўртадаги ҳурмат-эътибор, меҳроқиб яхшиланиб бораверади.

Ана, қўшним эшик қоқаяпти, «тағин нима сўрамоқчи экан-а». Ҳайрият-е, бу гал у тўйига айтиб келибди. Илойим ҳамишатайли бўлсан. Тўйига чойнак-пиеётайли, қозон-товоқми, хонтахта ёки кўрпачами, ҳаттоқи, катта ўчоқи ёкиш учун дарахт тўнкасими... нима карак, сўрайверсин бермалол.

Ҳаким МАҲМУДОВ.

ОҚ ТАНГА ҚОРА КУНГА ЯРАЙДИ

ИҚТИСОДИЙ танглик ҳукмронлик қилаётган ҳозирги пайтда, түй-хашам ва маърака-маросимларнинг ўта дабдабали ва сархарж бўлиши, ярмидан кўпі қашшоқлик даражасидан паст ҳолатда яшаб турган жумхуриятимиз халқи учун жуда катта қийинчиликлар туғдираяти. Бундан ташвишланган бир гурӯҳ депутатларнинг «Камтарлик — камола» номли очиқ хат или мурожаат қилишлари айни мудда бўлди. Бу хатни маҳаллалар ахлари ўртасида, корхоналарда, масжидларда, қолаверса халқ кўп ӣифиладиган ерларда муҳокама қилиб, ундан тегиши хулоса чиқариш керак.

Афсуски, ҳамиротларимиз тушуниб турган бўлсаларда, қўни-қўши, қариндош-урӯғ, ёру дўстлар олдиаги юз хотирни назарда тутиб ёки «Мен кимдан камман» деган ички турор түғени биланими, ўзларини ўтга-чўқка уриб бўлса ҳам маросимларнинг ўта сархарж бўлишига ўзларини мажбур қиласптилар. Кўпинча бу ўринда «тўй бир марта бўлади» деган сунъий шиorgа амал қиласптилар. Ахир тўйдан, маъракадан кейин ҳам ҳаёт тўхтаб қолмайди. Аслини олсан ҳаётимизнинг ҳар куни ҳам бир марта келади!

Тўй яхши нарса албатта. Отакон, онахонларимиз дуо килганидек, ҳар биримизни тўйга етказсан, фарзандларимизнинг орзу-хавасини кўрайлик. Лекин ҳамма вакт ҳам, айнича, ҳозирги иқтиносидий танглик ва пулнинг кескин қадрсизланишини бошимиздан кечираётган бир пайтда, режаланган иш мақсадга мувофиқ ва ҳар бир кишининг ўз иқтиносидий имкониятларига қараб амалга оширилмоғи зарур.

Ҳозирги иқтиносидий таназзул билан миллатимизнинг серфарзандлиги ва расм-руслар, тўй-маъракалари (аёқи, бешин тўйи, қиз мажлиси, никоҳ тўйи, чарлар, қуда чакириғи, келиннинг ҳайити; тазизлини уйда эса етти, йигрима, кирқ, йил оши, марҳумнинг ҳайити, катта-кичик худойилар...)нинг бир-биридан кўплигини ҳисобга оладиган бўлсан, маросимларни қандай ўтказиш кераклигини алоҳида тушунтиришга зарурат ҳам қолмайди.

Агарда маҳалла-кўй ёки қариндош-урӯғ орасида бирор бадавлат киши ўта ҳашамли томошага мос дастурхон ёзib дабдабали маросим ўтказса, бу ҳамма шундай тўй қилиши, ундан андоза олини шарт дегани эмас. Бундай маросим ўтказган киши «халқни қойиг қолдирман, фарзандимни баҳти қиласпти» деб ўласа хато қиласпти. Негаки, ота-оналар томонидан ўтказиладиган маросимларнинг «стайёрга — айёра сабабчилари — келин-куёвлар сарфиётларни топишда жонлари ачимаганидан бу имтиёзларнинг қадрига етмаятилар. Натижада қўиди-чиқди, ахралишлар, тирик етимчалар, овораи сарсон ота-оналар сони ошса ошояптики, камаймаяти! Яна бунинг устига фарзандлари учун бу қадар жон Фидо қилган ота-оналарни, улар куч-кувватдан қолган пайтларида «азиз фарзандлари» ўйларига сидирмай қариялар етимхоналарига топшириш билан тақдирлашлари ҳам одат тусига кириб бормоқда.

Бу ўринда яна бир нарсага эътибор бермасдан илож ўйқ. Халқимизнинг болажонлигидан ҳар бир хонадонда ўйланиш ёки турмуш куриш ёшидаги фарзандлар кетма-кет мана-ман деб ўсиб келаётган онлаларда, оила аъзоларининг топаётган ойлик даромади дўйонлардан олинадиган талонга ажратилган озиқ-овқат маҳсулотлари ва саноат молларини олишга учма-уч етиб турган бир пайтда, тўй қилувчи юртга катта тўй берсинми, келин-куёвларни кийинтирсанми, қуда-кудағайларни ва санъаткорларни рози қилисинми ёки гилам, пояндоz, мебель... олсими?

Хулоса қилиб шуни айтиш мумкини, тўй-маъракаларнинг истрофарчилексиз, камхарж бўлиб ўтишини таъминлаш учун маҳалла комитетлари, оқсоқоллар, турмуш тажрибаси катта бўлган ота-оналар ҳамкорликда бир тадбир ишлаб чиқмогимиз зарур. Бу тадбирга амал қилишга одатлангунимизча тўй-маърака комиссиялари томонидан маросимларнинг ташкилий томонларини қатъий назорат қилиб турмоқ ҳам мақсадга мувофиқдир. Бу эса кенг ҳалқ оммасининг аҳволини назарда тутиб қилинган иш бўлади.

К. СОБИРОВ,
Бутуниттироқ кимё технологияси илмий-тадимот илим-
годининг лаборатория мудири, техника фанлари до-
тори.

А. ҚОРАБОЕВ,
мазкур илмгоҳ катта илмий ҳодими, кимё фанлари
номзоди.
[Жами 17 илм.]

«ОЧИҚ ХАТ»НИ МАЪҚУЛЛАШМОҚДА

РАИСЛАР МАСЛАҲАТЛАШИБ ОЛИШДИ

бўлиб хизмат қилажагани айтишибди.

Инглишида турли тўй-маросимларни ортича сарф-харажатсиз, ихчам тарзда ўтказиш, энг асосийи, истрофарчилекка йўл қўймаслик борасида маҳаллаларда амалга оширилётган чора-тадбирлар жумладан

марҳумлар хотирасига бериладиган 20, 40 ва йил ошини бир маротаба ўтказиш, никоҳдан кейин бўладиган тантанани умуман йўқ қилиш ва бошқа масалалар хусусида атрофлича фикр юритилди.

Иқтисодий танглик ва қимматчилик

қилаётган бугунги кунда тўй-маъракаларни ортича сарф-харажатсиз, ихчам ўтказиш зарур эканлигини давр тақозо этмоқда. Шундай экан, бу ишда барча фаоллар, айнича маҳалла оқсоқоллари ва депутатлар кўпроқ ташаббускор бўлишса жуда яхши бўларди.

Кабир КОМИЛОВ,
Киров район маҳаллаларини мувофиқлаштириш
Кенгашининг раиси.

Тўй сўзини, айнича никоҳ тўйи овасини ўшитганимизда дилларда бир олам шодлик мужассамланади. Иккى ёшнинг биртбирига меҳр қўйиб, катта турмуш сарн қадам босаётган онларидан қу-

вонмай, уларга баҳт-саодат тиламай, ёр-ёр айтмай бўладими?

Суратларга қаранг! Улардаги гулгун чекралару, оқ либос ёнигай көлинчакни кўриб кишининг баҳри-дили қувнайди.

ОЗИК-овқат ва саноат маҳсулотлари шу кунларда жуда танқис қилаётган боряпти. Борларининг нарихи эса осмонда. Шундай бўлишига қарамасдан ўзбек ҳалқи тўй ва маъракалар ўтказиб келмоқда. Бунинг учун оила аъзоларни тўйиб өвқат өмаса ҳам маблағ, тўйга кераки бўлган нарсаларни мисқоллаб йигади.

Инкунинг тўйга буюрсин, дейди ҳалқимиз. Аммо тўй ва маросимларни ўтказиш ҳам эви билан-да! Баъзан дабдабали ўтётган тўйхонага бориб қолсанги, ҳайратдан ёка ушлайсиз. Турли-туман машиналар шунчалар кўпайиб кетадики, бу қайси таксомотор саройи экан, дейсиз. Машина заларни ўз «арава»ларини бу ердан чиқариб олмиш учун соатлаб овора бўлиб қолиша-ди. Айрим тўйларнинг эса ким ошарга бўлмасдан оддийтина ўтётганини кўрасиз. Ана шундан кейин қай бирининг «ғонибдан келган мўмай пулга, қай бирининг пешона тери билан топилган маблағга килинётганини аниқ бўлади, ҳолади. Ахир ойлик моянага

МУҲИМ МАСАЛА МУҲОКАМАСИ

шунчалар катта тўй ва маросим ўтказиш мумкин эмас-да! Куйшибев районининг «Гулистон» маҳалласидан бўлиб ўтган йигилишида ана шу масала, асосан жумхурият ва пойтахт шаҳар депутатларидан бир гурӯҳининг Ўзбекистон Республикаси фуқароларига «Камтарлик — камола» сарлаҳали очиқ хатни атрофлича муҳокама қиласпти. Маҳалла фаолларидан Комилжон Ахмаджонов тўй ва маросимларни ўтказишида маҳалла комиссият билан маълаштиришадан ўзи ҳоллаганча иш тутадиган одамларни танқид қиласпти. Бурхон Қаландаров, Маджиджон Ҳолматов, Маджидали Сиддиков ва Бахтиёр Эрматолов эса тўй ва маросимларни ким ўзарга ўтказишга үринаётгандарни маҳалла оқсоқоллари билан кенгашмаган долда иш тутилётганини натижасида ортича

сарф-харажатларга, истрофарчилекларга йўл қўйилётганини туриксиде куоний гапирди. Тўй ва маросимларни ўтказиш комиссиясининг раиси, уруш ва меҳнат фахрийи Мансур ака Музаффаровнинг маърузаси ҳам шу мавзуда бўлди.

Маҳалла хотин-қизлар кенгашини Турди ая Ганиева кўпчилик аёлларининг ҳамузгача эскича удум бўйича тогора кўтиришлар, пишириларнинг эса аксарият ҳолларда тўйдан кейин чининдига тўккаб юборилётганини ҳақида афсусланим байтиб берди. Маҳалла фаолларидан Комилжон Ахмаджонов тўй ва маросимларни ўтказишида маҳалла комиссият билан маълаштиришадан ўзи ҳоллаганча иш тутадиган одамларни танқид қиласпти. Бурхон Қаландаров, Маджиджон Ҳолматов, Маджидали Сиддиков ва Бахтиёр Эрматолов эса тўй ва маросимларни ким ўзарга ўтказишга үринаётгандарни бормаслик керак, деган фикри ўтгага ташладилар.

Тошибой УНАБОЕВ.

ҲАМОН эсимда. 60-йиллар. Кўкча даҳасининг Каттаҳовуз кўчасида истиқомат қилаувчи ҳали севған аскиячин ва ҳизиқчи Абдураҳмон аканинг хонадонида катта тўй базми. Биронта бўш ўрин ўйқ, баъзи бирорлар ҳаттони ён атрофдаги томларга ҳам чиқиб олишган. Базмини шаҳарга донғи кетган Камолкарон мозирлик билан бошқарида.

Тўй айни қизиган пайтда кириб келган Ўзбекистон ҳалқ ҳофзи, раҳматлик Маммуржон Узоқов кечиканнин оқлаҳо мақсадидаги бўлса керак, ҳали бирон бир ерга ўтирамёқ, дарҳол ўзининг шўх ашулаларидан бирини бошлаб юборди. Бу ҳолни кўрган Камол ака тезда Маммуржон акага жу-

ТЎЙ БОШҚАРУВЧИ

рожаат қилиб, ўзаро ҳурмат юзасидан иш тутиш зарурлигини эслатиб, ундан илгарироқ келиб ўтиришган санъаткорларга наъват берган эди. Катта ҳалқ йигилинини бошқариш, ҳар кимнинг кўнглигига мос илиқ сўзлар топай билиш нодир санъат эканлигини фахмлаган эдим ўшанда.

Мана 25 йилдирки, ажойиб сўз устаси Икромиддин Зайнитдинов ҳам ана шундай масъулиятни юмушини шараф билан уддабаб, элорт минатдорчилигига сазовор бўлиб келаётганди. У кўпчилик хайфиятни хушерлик билан дарҳол илғаб олади. Катта-кичикча бирдай мумомала қилиб, хуш кайфиятни башнишлайди. Икромиддинин олижаноблик хусусиятларидан яна бири — у деч маҳал бирорининг осто-насири таъма билан датламайди.

...1978 йили мен тизмат сафаридан кеч қайтган эдим. Янги ўкув йили ҳам бошланиб кетди. Ҳамон ўғлил Мухсин-

хўжанинг суннат тўйини қандай ўтказишни ўйлаб юрар эдим. Сабаби — унча-мунча этишмовчилеклар бор эди. Шундай бўлса-да, маҳалладош биродарларим — Насрулла Алиев ва Икромиддинлар даласи билан тўйни бошлаб юбордим. Шу дўстларимнинг ҳолисинилло ёрдамлари туфайли маросимни кўнглидагидай ўтказиб олдим. Икромиддин тўй кечиканни жуда чироили ва ҳаммабол қилиб бошқариб, катта хисса қўшиди. Бу унинг ҳалқида қиласпти. Фарзандларини ҳам ғодбли, хушфөъл, фидойи инсонлар қилиб тарбиялаяти.

Турсунхўжа МАҲМУДХЎЖАЕВ.

Турмуш чорраҳаларида

САДОҚАТ РАМЗИ

Кариялар күнглини оваш, уларга меҳр-муруват кўрсатиш олий хизматидир.

Сиз суратда кўриб турган бу қиз нуроний она-

хондан ҳол-аҳвол сўрашга ва гуллар тақдим этишга келган.

Үтам ШАРИПОВ
сурат-лавдаси.

Узоқ кетсам қўмсаб турар дил

Себо билан таралиб яла, Офтоб зар нур сочган икк палла, Янги кундан яхшилик тилаб — Уйғонади менинг маҳаллам! Бобоварим каби саҳархез, Тонгнинг наскимларидайни тез, Келинчаклар нон ёлган бир кез — Уйғонади менинг маҳаллам! Онжонилар уйи хосиатли, Отажонилар опбоц имитли Йигитлар кўп ориятли — Мехри жоним қадар маҳаллам!

Авлод мерос урф-одати кўп, Турмушда баҳт-саодати кўп, Давронига диёнати кўп — Дилярга мўътабар маҳаллам! Узоқ кетсам қўмсаб турар дил, Умрим нурли болганинг манзил, Одамлар бир-бирига манзур — Тўйлари тушхабар маҳаллам!

Тодир МАМАТҖУЛОВ.

МЕХРИ хола билан Саодат опа эшик олдида гаплашиб туришганди, бирдан Мехри холанинг кўзи ариқда оқиб келаётган нарсага тушди ва «Саодатхон, анави қўйирчоқча ўхшайдими...» — деди. Саодат опа энгашиб ариқдаги нарсани кўтариб олар экан, эти жунжикib кетди, ранги ўзгарди. Мехри хола не кўз билан кўрсингни, Саодат опа қўлида эса даққини инсон булиб, уни нобуд қилиш қотиллик билан баробардир. Менимча унинг жазосидан деч ким қочиб кутила олмаса керак.

Саодат опа қўзига ёш олиб, нола қилиб кетди: «Эй худо, болани келиб келиб шундай ифлосларга берасанми, тагин ўғил бола-я. Неча йиллардан бери бир ўғилга зор булиб, сенга илтижо қиласам...»

Мехри хола ҳам нотаниш бемеҳр аёлни «Илое бошқа фарзанд кўрмай, тирноқка зор булиб ўт», дега қартай-қарғай ўйига кириб кеттида, бир метрга оқ сурп олиб чиқди. Икки аёл болани авайлаб ўраб четроқда олиб чиқиб кўмидилар ва йиғлай-йиғлай ўйларига тарқалдилар.

Қаранг-а, бу қандай вахшийлик! Бағритош, бемеҳр аёллар ўз боласини тап тортмай сувгами, ахлатхонаами ташлаб, шу билан гу-

ноҳ ишимизни деч ким билмайди, деб ўйлашса. «Шарқ юлдузи» ойномасида таржимаси бериб борилаётган «Куръони шариф»да аёл ҳомилани олдириб ташлани учун оллон таоло олдида жавоб бериши, бу савол-жавоблар азоб-уқубатларига чидашнинг осон бўлмаслиги ёзилган. Туғилган чацалок эса даққини инсон булиб, уни нобуд қилиш қотиллик билан баробардир. Менимча унинг жазосидан деч ким қочиб кутила олмаса керак.

Мен бир аёлни танийман. Унинг яккаю ягона ўғли қурилишда бахтсиз ҳодисага учраб нобуд бўлган. Бу аёл яъни Жамила бошқа фарзанд кўрмади. Бундан 7-8 йил аввал тутруқхонадан фарзандликка икки бола олди. Уларни оқ юваб, оқ тараганини, еру кўкка ишонмаслигини кўрсангиз эди. Жамила ўзининг туғилган кунини эсдан чиқазиши мумкин, аммо болалари туғилган кунлар ҳар йили албатта, ишонланади.

Маҳалламизда яна бир аёл бор. У турмуш ўртоғи билан бор-йўғи тўрт йил умр курди. Учта фарзандлик бўлди. Турмуш ўртоғи бе-

вақт ҳаётдан кўз юмганида қўлида чацалоги билан қолган бу жувон 24 ёшда эди. Не-не жойлардан унга совчилар чиқмади, дейсиз. Аммо аёл деч кимга рози бўлмади. Совчиларга: «Бир умринга еткувчи уч фарзанд бор, менга ҳеч қандай эр керакмас. Худо ҳоҳласа болаларни бирорга ўқситиб қўймайман. Яна турмуш қуриб марҳум эрим руҳи покини поймол қилмайман», — деб жавоб бериди. Шу аёл ҳозир ўттиз олтида. У ўзи айтганидек, эрига садоқат, поклик ва ҳоллини билан яшамоқда.

Хозирги кунда шундай аёлларимиз ҳам борки, бошида эри бўла туриб, беш кунлик қайфу сафо деб, фарзандларига, оиласига бе-вағолик қилаяти. Оиласи шаънига исход ва надоматлар келтиряти. Бундайларни кўрганда «Эй аёл, кўзингни оч, сен аввалимбор онасан, сени бе-жиз муштипар, мушфиқ, поқиза инсон дейишмайди, буни унутма. Сени ҳеч қаҷон поклик ва садоқат рамзи, оналик меҳр-муҳаббати тарки этмасин», дегим кела-ди.

Шоҳида ФАФУРОВА.

Миллӣ жиҳозларимиз

ХОНТАХТА

ХАЛИҚ усталари томонидан неча асрлардан бери яратилиб келинаётган хонтахта ҳанузгача ўз ўринини ўқоттаги йўқ. Йай бир ўзбек хонадонига борманг, албатта, хонтахта кўйиб, дастурхон ёзилади. Ихчам, бекири, хонадонга кўрк багишлаб турдиган хонтахта тарихига назар ташлар эканмиз. Унинг дастлаб кўчманчи ўзбеклар томонидан эрамиз бошлирида тошдан тарашиб яратилилганлигининг гувоҳи бўламиз.

Хонжайа кичин, учбурчак ва учоёли, айланма хонтахта тоз тошидан қабила бошликлари бўйругига биноан яратилгани учун унга «хонтахта» номи берилган. Хонтахта дастлаб хон саройлари, бойлар хонадонларини бекаб келди. Бора-бора халиқ талабига кўра усталар буюртмаларни бажаришиди. Ёғочдан хонтахта ясаш нулаётди. Фақат ўзбеклар даёрида эмас. Шарқнинг бошқа мамлакатларини ҳам хонтахталар ишлаб чиқарилди.

Хар бир шаҳарнинг хонтахтаси бир бирдан ажралиб турди. Оддинги ишланган хонтахталар қаттиқ, курт тушмас дарахтлардан ясалган бўлиб, уларда нақш кўринмайди. XIX — XX асрда келиб, хонтахталарга нақш тушуриш ривожланди.

Ўзбек халиқ санъатининг асрлардан бери қадрланиб келинаётган бу тури-хонтахтани, ҳатто В. И. Ленин ҳам завқ билан томоша қилганди. Ўзбекларнинг аёл-заковатига тасаню деганди. Хонтахтани унга 1923 йили республикамизнинг истеъодиди ҳалқ устаси Қодиржон Ҳайдаров ўз ижодидан совфа қилган эди.

Халқимиз азалдан хонтахта атрофиди ўтириб, тановул қилиб келган, сұхбат ва базмлар қурган. Бу санъатга чет эллини кишилар ҳам тан бериши мөмкин. Пухта ўйлаб тоғилган хонтахтанинг инсон саломатлигига кони фойда эканлигини пайғаган россиялик бир меҳмон хонтахта ясаттириб, бундан буён ўзбеклардек оиласи билан шунинг атрофиди ўтирилса ҳам ҳоргиналик сезилмайди. Чунки, доҳласак ёнбошлаймиз, доҳласак суюнамиз.

Маҳмуд АҲМЕДОВ,
санъатшунос.

ХУРМАТЛИ Тоживой ақаф Замона зайли билан жорий этилган талон сиёсатига ҳам анча қўнишиб қолдик. «Хўп, нима бўлти?» — демоқчи бўляпсиз-а, акагинам. Шошманг, тажанглашманд, олдин эшитингда!

Шу десангиз бир юмуш билан «Янгибод» даҳасига йўлимиз тушиб қолганди. Шу даҳага жойлашган «Чинор» дўконидаги одам тирбандлигини қўриб ўша ёққа йўл олдики. Сотувчи кизнинг кўли-кўлига тегмайди. Дўконда сотувчи ҳам танқис шекилли, бир ўзи ҳам талонни белгилайди, ҳам пулни ҳисоб-китоб қилиди, ҳам нарсаларни битта-битта ташиб чиқади. Устига-устак нарса харид қилиб кетган одамларнинг сотувчи ёнига қайтиб келиб «Нотўри ҳисоблабисиз, қайтадан ҳисоб-китоб қилинг», деб яна вақт олишини айтмайсизми?

Шу аснода етиб келган онажоннинг илтижоли сўзлари ўзигарбомизни тортиди: «Жон қизим, талонимни ҳозир топа олмадим, номерим бешинчи, бериб юбора қол, кейин олиб чиқиб, кўрсатаман. Мана паспортим бор. Раҳминг келсин, икки соатдан кўп турдим-а». Сотувчи қиз хотиржамгина «Иўқ, талониз деч нарса бермайман», деган сўзни туттишдек тақорорларди. Одамлар арадашиб қўришиди. Аммо бўлмади. Сотувчи «бир сўзлигини» исботлади.

Онахон кўзларидаги жицца

Тоживой тажангга
келган хатлардан

ШУНДАЙ НОИНСОФЛИК БЎЛАДИМИ?

ёш билан навбатдан чиқиб ўйига қайтишга мажбур бўлдилар. Олувчилар эса қатъиятили сотувчига ҳамон насиҳат қилишарди. «Бу онажонни ҳаммамиз ва сиз ҳам яхши таниймизку, бериб юбора қолинг. Ахир талонни топиб келгунларича дўйон бўшаб қолади-ку...»

Бу манзарани кузатар эканман, юрагимда симилаб оғриқ турди: қаёқда қараб кетяпмиз ўз? Наҳотки, сочларига оқ оралаган, қатор фарзандларни ҳалол мәднati билан оёққа қўйган онажонга ишонмасак. Наҳотки бир-бировга бўлган ҳурмат-этиборни, номи мағрут жаранглайдиган ИНСОН эканлигимизни унутаётган бўлсак!

Шаҳноза МУҲАМЕДОВА.

СИНГЛИМ Шаҳнозаҳон, кўп ҳам куюнаверманг. Олтин зангламас, деб бежиз айтишмайди. Шундай экан, том маънодаги ҲАЗРАТИ ИНСОНЛАР ҳам ҳеч қаҷон айнишмайди. Пул ҳиди айнитган айрим саидогарларга жаҳл қилиб асабийлашверманг. Ҳозирда ошиғи оли бўлиб юрган бундай «бойваччалар»га гап ўқтирамай деб овора ҳам бўлмаганд. Яраттандан уларга инсофтилайверинг. Зора, инсоф берса. Фақат қарғай кўрманд. Ишқилиб, дўкондан йиғлаб чиқиб кетган ўша нуроний онажон ҳам қармаган бўлсин-да. Акс ҳолда...

Хурмат ила: ТОЖИВОЙ
акангиз.

СУРИДА бир пёла чой ячиб, гурунгалишиб ўтирганга не етсин.

Ҳамза районидаги Зебо Шамсединова номли маҳалла чойхонаси отаҳонлар

иниғана шундай оромгоҳ жойига айланган.

Холмат Мирзакаримов сурати.